

ЕТИМОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЯДРА КОНЦЕПТУ TEMPTATION

Статтю присвячено дослідженню ядра концепту TEMPTATION в англійській мові. Представлено сучасні підходи до визначення концепту, розглянуто компоненти його структури, зосереджено увагу на етимології концепту. З'ясовано вибір польової моделі концепту, що включає в себе ядро та периферію, які відповідають за фундаментальний та факультативний рівні. Дослідження ядра, що складає центральний змістовний елемент концепту, відбувається на основі етимологічного аналізу та вивчення відповідних лексем-вербалізаторів. Подано визначення словникових домінант temptation, наведено їх первісні значення та відображено їх історичний розвиток. Проаналізовано, коли, з якої мови, з яким значенням з'явилась лексема temptation в англійській мові.

Ключові слова: *концепт, структура концепту, польова модель, ядро концепту, етимологічний аналіз, спокуса.*

Дослідження концепту тривалий час залишається актуальним, про що свідчать розвідки як лінгвокультурологів [1-2], так і фахівців у галузі когнітивістики [3-4], чим і визначається актуальність нашого дослідження. **Метою статті** є проведення етимологічного аналізу лексем, які вербалізують концепт TEMPTATION в англійській мові.

Матеріалом дослідження слугують дані семи етимологічних словників англійської мови: Chambers Dictionary of Etymology, a Comprehensive Etymological Dictionary of the English Language Dealing with the Origin of Words and Their Sense Development thus Illustrating the History of Civilization and Culture, a Dictionary of the English Language in which the Words Are Deduced from their Originals, and Illustrated in their Different Significations by Examples from Best Writers to which Are Prefixed, a History of the Language, and an English Grammar, Oxford Dictionary of Word Origins, Second Edition, **Chambers's Twentieth Century Dictionary of the English Language**, a Concise Etymological Dictionary of the English Language, Etymological Dictionary of Latin and the Other Italic Languages.

Інтерпретація концепту ще й досі залишається невирішеним питанням у сучасній лінгвістиці. З одного боку, термін *концепт* з самого початку не мав усталеного визначення, його розуміли як поняття, сукупність суджень [5: 263, 456], формулювання, розумовий образ [6: 203; 7: 214], зміст поняття, значення [8: 624]. З іншого боку, оскільки сьогодні філософи, логіки, психологи та культурологи у своїх дослідженнях використовують категорію концепту, то вона містить значення, відображені у позалінгвістичних інтерпретаціях [3: 29-30].

Ю. С. Степанов зауважує [9: 40, 55], що у вигляді концепту культура входить у ментальний світ людини: етимологію, коротку історію концепту, сучасні асоціації, оцінки, переживання. Концепт виступає своєрідним згустком культури у свідомості людини, що містить екстралінгвістичну, прагматичну інформацію. В. І. Карасик трактує концепт як культурне первинне утворення, що виражає об'єктивний зміст слів, стверджує, що концепт транслюється в різні сфери буття людини, а саме в понятійну, образну та діяльну сфери [1: 102]. Концепт тлумачиться як дискретна змістовна одиниця колективної свідомості або ідеального світу, що збережена в національній пам'яті носія мови у вербально позначеному вигляді [10: 13].

У сучасних дослідженнях концепт розуміють як ідеальну абстрактну одиницю, значення, яким оперує людина в процесах мислення, що відображає зміст знання, досвід, результати всієї діяльності людини, а також процеси пізнання нею навколишнього світу певними одиницями, "квантами знання". Отже, концепти з'єднують усю диверсифікованість спостережуваних явищ до єдиних, вироблених суспільством категорій і класів [11]. Концепт може мати вузьке та широке тлумачення як значення поняття та культури відповідно, а також розуміється як вихідна точка семантичного наповнення слова і кінцева межа розвитку [2: 39]. До того ж наголошується, що концепт є взаємодією значення слова, поданого у словнику, та особистого і загального досвіду людини (за Д. С. Лихачовим), що вміщує емоційну, експресивну та оцінну складові [12: 36]. В. В. Колесов розуміє під концептом вихідну точку семантичного наповнення слова і кінцеву межу розвитку та поділяє думку вузького і широкого бачення концепту як обсягу поняття та культури.

Структуру концепту також розуміють неоднозначно. У роботах деяких учених структура концепту представлена у вигляді шарів. До базового шару, який знаходиться в основі такої структури, відноситься етимологічна ознака [9]. Структурні шари концепту виділяються і на інших засадах (за характером змістотворних ознак) і співвідносяться в цьому випадку з семантичними компонентами слова [13]. І. А. Стернін, розглядаючи структуру концепту, вказує, що сукупність базового шару і додаткових

когнітивних ознак та когнітивних шарів складає обсяг концепту і визначає його структуру [14: 59]. В інших дослідженнях вона описується за польовою моделлю: в ній виділяють ядро, яке утворює базові шари, і периферію концепту, що складає інтерпретаційне поле [3]. Спираючись на знання про семантичну структуру значення слова (архісема – в ядрі, диференціальні семи – на ближній периферії, скриті семи – на дальній периферії), З. Д. Попова та І. А. Стернин не лише запропонували польову модель концепту, а й розробили методіку його дослідження [15: 71-72].

У нашому дослідженні ми застосовуємо метод польового структурування концепту, який передбачає виділення в ньому ядра і периферії. Концепту не характерна стабільність і незмінність, компоненти ядра однієї системи можуть бути периферіями для іншої, а через периферію кожна система концептуальних ознак перетинається і переходить в межі інших систем. Таким чином, вони утворюють безперервну цілісну концептуальну мережу [16: 92].

Концепт TEMPTATION включає в себе базовий та периферійний рівні, які відповідно є фундаментальним та факультативним, що виділяються завдяки поглибленню знань та конкретизації змісту концепту. Ядро концепту складається з центрального змістовного елемента, що характеризується семантичною стабільністю, та первинних яскравих образів, а периферія – з абстрактних ознак, що ніяк не свідчить про їх малозначимість [4: 12]. Коли концепт активізується в нашій свідомості, ми не замислюємося про складові елементи його структури і, лише оперуючи концептом, починаємо виділяти його конкретні характеристики. Ознаки відображають у свідомості об'єктивні і суб'єктивні характеристики предметів і явищ. Вони розрізняються за ступенем абстрактності, наближеності до ядра.

Етимологічна складова концепту визначається внутрішньою формою слова. Аналіз останньої, що є номінантою концепту, дозволяє виявити його "вихідні форми" (термін Ю. С. Степанова) [9] і, як наслідок, момент зародження та становлення концепту в людській свідомості. Ю. С. Степанов зауважує, що основа, на якій утворились і утримуються інші шари значення, є етимологічною ознакою або внутрішньою формою [9: 45]. Застосування методу етимологічного аналізу в концептологічно орієнтованих дослідженнях доцільно, оскільки це дозволяє відкрити завісу таємниці перших кроків життя концепту [17: 44]. Етимологічні дані мають велику значимість для вчених, тому що вони оголюють сам механізм становлення культурних концептів. Знання первинних форм і значень слів, уживаних у мовах на їх сучасному етапі розвитку, дозволяє нам побачити найважливіші етапи становлення лексичних одиниць і встановити їх кореляцію з вербалізацією цих одиниць у свідомості людини.

Ми розглядаємо ядро аналізованого концепту на основі словникових статей, оскільки, щоб одержати доступ до концепту, найкраще звернутися до засобів мови – слів, які необхідні для повідомлення концептів. Оскільки ядро концепту найкраще відображає семантика ключового слова, що називає концепт [18: 62], то вважаємо найбільш доцільним спочатку провести етимологічний аналіз лексеми *temptation*, яка здійснює базову вербалізацію концепту [19: 97]. Форма слова *temptation* розвинулась від дієслова *tempt*, що відображено у наступних лексикографічних джерелах.

Іменник *temptation* розвинувся як запозичення з давньофранцузької, що відображено у лексикографічних джерелах. Наприклад, словник "Chambers Dictionary of Etymology" датує появу лексеми *temptation* (спокуса) в англійській мові XII століттям як таку, що походить від давньофранцузької *temptacion*, (сучасна французька *tentation*) зі значенням "act of enticing someone to sin", "акт заманювання, спокушання до гріха", "an experience or state of being tempted", "досвід або стан бути спокушеним" та від латинської *temptationem* (nominative *temptatio*) зі значенням "to feel, try out", "відчувати, випробувати". Дефініція "that which tempts a person (to sin)", "те, що спокушає людину (до гріха)" з'являється у XV столітті.

У цьому ж лексикографічному джерелі слово *tempt* (спокушати, заманювати, приваблювати), що було у вжитку в англійській мові з XII століття, має такі значення: "draw or entice to evil or sin, lure (someone) from God's law; be alluring or seductive", "привертати або спокушати, зваблювати до зла або гріха, відвертати від закону Божого; бути звабливим, привабливим або спокусливим, чарівним. Дієслово походить від давньофранцузької *tempter* (XII ст.) та латинської *temptare* "to feel, try out, attempt to influence, test", "відчувати, випробувати, намагатися вплинути, перевіряти". The Latin alteration is "explainable only as an ancient error due to some confusion". Латинська деформація цього слова "пояснюється лише як давня помилка через певну плутанину". У кінці XIV століття зазначене дієслово наводиться зі значенням "to provoke, defy" (God, fate, etc.), "провокувати, кидати виклик (Богові, долі та ін.)".

Прикметник *tempting* (спокусливий, манливий) з'являється в англійській мові у 1590-х роках зі значенням "inviting, seductive, alluring", "принатний, манливий, спокусливий, чарівний, привабливий", що утворився від дієприкметника теперішнього часу дієслова *tempt*. Споріднено: *temptingly* (спокусливо).

Іменник *tempter* (спокусник) зустрічається з середини XIV століття в англійській мові "one who solicits to sin; that which entices to evil" (originally especially the devil), "той, хто підбурює, провокує до гріха; те, що приваблює, спокушає до зла" (первісно диявол) і походить від середньофранцузької *tempteur*, давньофранцузької *tempteor*, латинської *temptatorem*; він утворився від дієслова *temptare* "to feel, try out", "відчувати, випробувати".

Словник "A Comprehensive Etymological Dictionary of the English Language Dealing with the Origin of Words and Their Sense Development thus Illustrating the History of Civilization and Culture" фіксує появу слова tempt у середньоанглійській мові *tempten, tenten*, що було запозичено з давньофранцузької (= французької) *tenter* та з латинської *temptare, or tentare* зі значеннями "to handle, touch, feel, prove, put to the test, try", "поводитися, обробляти, торкатися, стикатися, відчувати, випробовувати, виявляти, перевіряти, спробувати". Латинське *temptare*, ймовірно, походить з індоєвропейської *tempere, temp-* розвинувся від основи *ten-*, "to stretch, extend", "простягатися, розширятися". Латинське *tentare* утворилось від основи *ten-*. Похідні: *temptation* (спокуса), *tempt-er* (спокусник), *n., tempt-ing* (спокусливий) *adj.*, *tempt-ing-ly* (спокусливо) *adv.*, *tempt-ress* (спокусниця) *n.*

У словнику "A Dictionary of the English Language in which the Words Are Deduced from their Originals, and Illustrated in their Different Significations by Examples from Best Writers to which Are Prefixed, a History of the Language, and an English Grammar" слово *temptation*, що походить від французької *tentation*, тлумачиться так: 1) the act of tempting; felicitation to ill; enticement; акт спокушання, зваблення; схвалення поганого, звернення до поганого; спокуса, зваба; 2) the state of being tempted; стан, коли спокушають; 3) that which is effected to the mind; a motive to ill; те, що впливає на розум; мотив до поганого.

Відповідно до "Oxford Dictionary of Word Origins, Second Edition" утворення лексеми tempt сягає середньоанглійського періоду і походить від латинської *temptare* "to test, try", "перевіряти, випробовувати", що вживається у значенні "tempt Providence", "спокушати долю". "To be unwise enough to test Providence, or your luck, is to invite misfortune". Бути недостатньо розумним, щоб випробовувати долю або вашу удачу, означає накликати нещастя, лихо. У Середньовіччі спокуса вживалася виключно у контексті біблійної історії, в Євангелії від Матвія; диявол спокушав Ісуса до гріха, коли він знаходився 40 днів у пустелі. Сучасні спокуси, як правило, більш тривіальні "urges to indulge yourself", спонукають потішити, побалувати себе. У 1892 році Оскар Уайльд написав: "I can resist everything except temptation" (*Lady Windermere's Fan*), "Я можу протистояти усьому, крім спокуси". *Attempt* [LME] походить від того ж кореня.

Словник "Chambers's Twentieth Century Dictionary of the English Language" вказує на французьке та латинське походження лексичної одиниці tempt (*O. Fr. Tempter (Fr. tenter) – L. tentāre; tendere, to stretch*), що представлена значеннями "to put to trial: to test: to try to persuade, esp. to evil: to entice", "піддавати (ставити) під суд: перевіряти, випробовувати, намагатися переконати, особливо до зла: спокушати, зваблювати". Словник пропонує такі деривативи: *adj. temptable* (спокусливий), *n. temptableness* (спокуса); *temptation* (спокуса) "act of tempting: state of being tempted: that which tempts: enticement to evil: trial", "акт спокушання, зваблення: стан, коли спокушають: те, що спокушає: спокушання, спонукування до зла: випробовування", *adj. temptatious* "seductive", "спокусливий, чарівний", *n. tempter* "one who tempts, esp. the devil; fem. temptress", спокусник, той, хто спокушає, особливо диявол; спокусниця, *adj. tempting* "adapted to tempt or entice", "схильний спокусити, звабити", *adv. temptingly* "спокусливо", *n. temptingness* "спокуса".

Словник "A Concise Etymological Dictionary of The English Language" підтверджує французьке та латинське походження дієслова tempt та ілюструє такими тлумаченнями: *O. F. tempter, later tenter* "to tempt, prove", з давньофранцузької – спокушати, перевіряти; *L. temptāre, tentāre* "to handle, try the strength of, assail, tempt"; frequentative of *tendere, to stretch*, з латини – поводитися, перевіряти на непохитність, атакувати, спокушати.

Проведений етимологічний аналіз показав, що лексична одиниця temptation зафіксована у словниковому складі англійської мови з XII століття. Лексема temptation та її похідні проникають у середньоанглійську мову (*tempten, tenten*) із давньофранцузької (*temptacion, tenter*), що, у свою чергу, запозичується з латини (*temptationem, temptare, or tentare, tendere*). У словнику "Etymological Dictionary of Latin and the Other Italic Languages" зафіксовано, що латинське tempto, temptare "to feel, test", "відчувати, випробовувати, перевіряти" простежується у протоіндоєвропейських формах (PIE) tempto- і t(e)mp-lo- зі значеннями tempto- "to touch, feel", "торкатися, відчувати" і t(e)mp-lo- "to pull, stretch", "тягнути, розтягатися".

Таким чином, нами було виявлено, що значення лексеми temptation та її похідних в латині переважно тлумачиться як "to feel, test, try (out), handle, try the strength of, assail, tempt", "відчувати, випробовувати, перевіряти, поводитися, перевіряти на непохитність, атакувати, спокушати", наближаючись до ядра сучасного значення слова спокуси, яке вже зрештою фіксується у давньофранцузькій мові зі значеннями "act of tempting, enticing someone to sin; felicitation to ill; enticement, an experience or state of being tempted, that which is effected to the mind; a motive to ill", "акт зваблення, спокушання (до гріха); схвалення поганого, звернення до поганого; спокуса, зваба, досвід або стан бути спокушеним, те, що впливає на розум; мотив до поганого". Лексема спокуса (temptation) запозичується у середньоанглійську мову, але ще не має сучасної розгорнутої семантичної структури. Тобто поняття temptation переважно функціонує із тлумаченням спокусити у релігійній сфері. Надалі у значенні цієї морфеми знімається обмеження, виражене семою "релігія", і тому спектр вживання temptation стає широким.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у вивченні динаміки історичного розвитку концепту TEMPTATION в англійській мовній спільноті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Карасик В. И. Модельная личность как лингвокультурный концепт / В. И. Карасик // Филология и культура : [мат-лы III международной конференции. Ч.2]. – Тамбов : Изд-во ТГУ, 2001. – С. 98–101.
2. Колесов В. В. Концепт культуры : образ – понятие – символ / В. В. Колесов // Вестник СПбГУ. Сер. 2. – Вып. 3., №16. – СПб., 1992. – 99 с.
3. Попова З. Д. Язык и национальная картина мира / З. Д. Попова, И. А. Стернин. – Воронеж : Изд-во "ИСТОКИ", 2002. – 318 с.
4. Попова З. Д. Введение в когнитивную лингвистику : [учебное пособие] / [Попова З. Д., Стернин И. А., Карасик В. И., Кретов А. А., Пименов Е. А., Пименова М. В. / отв. ред. М. В. Пименова]. – Кемерово : Комплекс "Графика", 2004. – 146 с.
5. Кондаков Н. И. Логический словарь-справочник / Н. И. Кондаков. – М. : Изд-во Наука, 1975. – 717 с.
6. Философский словарь / [под ред. И. Т. Фролова]. – М. : Наука, 1991. – 506 с.
7. Философский словарь / [под ред. М. М. Розенталя, Л. Ф. Юдина]. – М. : Изд-во политич. литературы, 1963. – 544 с.
8. Советский энциклопедический словарь. – М. : Советская энциклопедия, 1982. – 1600 с.
9. Степанов Ю. С. Константы : Словарь русской культуры / Ю. С. Степанов. – М. : Школа "Языки русской культуры", 1997. – 824 с.
10. Бабушкин А. П. Типы концептов в лексико-фразеологической семантике языка / А. П. Бабушкин. – ВГУ, 1996. – 104 с.
11. Кубрякова Е. С. Краткий словарь когнитивных терминов / Кубрякова Е. С., Демьянков В. З., Панкрац Ю. Г., Лузина Л. Г.]. – М. : Филол. ф-т МГУ им. М. В. Ломоносова, 1997. – 245 с.
12. Маслова В. А. Когнитивная лингвистика / В. А. Маслова. – Минск : ТетраСистемс, 2004. – 256 с.
13. Алефиренко Н. Ф. Поэтическая энергия слова : синергетика языка, сознания и культуры / Н. Ф. Алефиренко. – М. : Academia, 2002. – 392 с.
14. Стернин И. А. Методологические проблемы когнитивной лингвистики / И. А. Стернин. – Воронежский гос. ун-т, 2001. – С. 58–65.
15. Попова З. Д., Стернин И. А. Язык и сознание : теоретические разграничения и понятийный аппарат / З. Д. Попова, И. А. Стернин // Социальная психоллингвистика. – М. : Лабиринт, 2007. – 336 с.
16. Воркачѳ С. Г. Концепт "оскорбление" и его этимологическая память / С. Г. Воркачѳ // Теоретическая и прикладная лингвистика. Сер. "Язык и социальная среда". – Воронеж : Изд-во ВГУ, 2000. – Вып. 2. – С. 90–102.
17. Красавский Н. А. Эмоциональные концепты в немецкой и русской лингвокультурах : [монография] / Н. А. Красавский. – Волгоград : Перемена, 2001. – 495 с.
18. Стернин И. А. Методика исследования структуры концепта / И. А. Стернин // Методологические проблемы когнитивной лингвистики. – Воронеж, 2001. – С. 58–65.
19. Попова З. Д. Очерки по когнитивной лингвистике / З. Д. Попова, И. А. Стернин. – [3-е изд., стер.]. – Воронеж, 2003. – 192 с.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Karasik V. I. Model'naya lichnost' kak lingvokul'turnyy kontsept [Model Personality as Linguocultural Concept] / V. I. Karasik // Filologiya i kul'tura [[Philology and Culture] : [mat-ly III mezhdunarodnoy konferentsii. Ch. 2]. – Tambov : Izd-vo TGU, 2001. – S. 98–101.
2. Kolesov V. V. Kontsept kul'tury : obraz – ponyatie – simvol [The Concept of Culture : the Image – the Notion – the Symbol] / V. V. Kolesov // Vestnik SPbGU. Ser. 2 [St. Petersburg State University Journal]. – Вып. 3., № 16. – SPb., 1992. – 99 s.
3. Popova Z. D., Sternin I. A. Yazyk i natsyonal'naya kartina mira [Language and National Worldview] / Z. D. Popova, I. A. Sternin. – Voronezh : Izd-vo "ISTOKI", 2002. – 318 s.
4. Popova Z. D. Vvedenie v kognitivnyuyu lingvistiku [Introduction to Cognitive Linguistics] : [uchebnoe posobie] / [Popova Z. D., Sternin I. A., Karasik V. I., Kretov A. A., Pimenov E. A., Pimenova M. V. / отв. ред. М. В. Пименова]. – Kemerovo : Kompleks "Grafika", 2004. – 146 s.
5. Kondakov N. I. Logicheskiy slovar'-spravochnik [Logical Reference Dictionary] / N. I. Kondakov. – M. : Izd-vo Nauka, 1975. – 717 s.
6. Filosovskiy slovar' [Dictionary of Philosophy] / [pod. red. I. T. Frolova]. – M. : Nauka, 1991. – 506 s.
7. Filosovskiy slovar' [Dictionary of Philosophy] / [pod. red. M. M. Rozentalya, L. F. Yudina]. – M. : Izd-vo politich. literatury, 1963. – 544 s.
8. Sovetskiy entsyklopedicheskiy slovar' [Soviet Encyclopedic Dictionary]. – M. : Sovetskaya entsyklopediya, 1982. – 1600 s.
9. Stepanov Yu. S. Konstanty : Slovar' russkoy kul'tury [Dictionary of Russian Culture] / Yu. S. Stepanov. – M. : Shkola "Yazyki russkoy kul'tury", 1997. – 824 s.
10. Babushkin A. P. Tipy kontseptov v leksiko-frazeologicheskoy semantike yazyka [Types of Concepts in Lexical and Phraseological Language Semantics] / A. P. Babushkin. – VGU, 1996. – 104 s.
11. Kubryakova E. S. Kratkiy slovar' kognitivnykh terminov [Concise Dictionary of Cognitive Terms] / [Kubryakova E. S., Dem'yankov V. Z., Pankrats Yu. G., Luzina L. G.]. – M. : Filol. f-t MGU im. M. V. Lomonosova, 1997. – 245 s.
12. Maslova V. A. Kognitivnaya lingvistika [Cognitive Linguistics] / V. A. Maslova. – Minsk : TetraSistems, 2004. – 256 s.
13. Alefirenko N. F. Poeticheskaya energiya slova : sinergetika yazyka, soznaniya i kul'tury [The Poetic Energy of the Word : Language Synergetics, Consciousness and Culture] / N. F. Alefirenko. – M. : Academia, 2002. – 392 s.

14. Sternin I. A. Metodologicheskie problemy kognitivnoy lingvistiki [Methodological Problems of Cognitive Linguistics] / I. A. Sternin. – Voronezhskiy gos. un-t, 2001. – S. 58–65.
15. Popova Z. D., Sternin I. A. Yazyk i soznanie : teoreticheskie razgranicheniya i ponyatiynyy apparat [Language and Consciousness : Theoretical Differentiation and Conceptual Framework] / Z. D. Popova, I. A. Sternin // Sotsyal'naya psikholingvistika [Social Psychological Linguistics]. – M. : Labirint, 2007. – 336 s.
16. Vorkachiov S. G. Kontsept "oskorblenie" i ego etimologicheskaya pamyat' [The Concept of "Insult" and its Etymological Memory] / V. S. Vorkachiov // Teoreticheskaya i prikladnaya lingvistika. Ser. "Yazyk i sotsyal'naya sreda" [Theoretical and Applied Linguistics. Ser. "Language and Social Environment"]. – Voronezh : Izd-vo VGTU, 2000. – Vyp. 2. – S. 90–102.
17. Krasavskiy N. A. Emotsional'nye kontsepty v nemetskoj i russkoj lingvokul'turakh [Emotional Concepts in German and Russian Linguocultures] : [monografiya] / N. A. Krasavskiy. – Volgograd : Peremena, 2001. – 495 s.
18. Sternin I. A. Metodika issledovaniya struktury kontsepta [Concept Structure Methodology] / I. A. Sternin // Metodologicheskie problemy kognitivnoy lingvistiki [Methodological Issues of Cognitive Linguistics]. – Voronezh, 2001. – S. 58–65.
19. Popova Z. D. Ocherki po kognitivnoy lingvistike [Essays on Cognitive Linguistics] / Z. D. Popova, I. A. Sternin. – [3-e izd., ster.]. – Voronezh, 2003. – 192 s.

Матеріал надійшов до редакції 04.03. 2015 р.

Матушевская Н. В. Этимологический анализ ядра концепта TEMPTATION.

Статья посвящена исследованию ядра концепта TEMPTATION в английском языке. Представлены современные подходы к определению концепта, рассмотрены компоненты его структуры, сосредоточено внимание на этимологии концепта. Обусловлен выбор полевой модели концепта, включающий в себя ядро и периферию, которые отвечают за фундаментальный и факультативный уровни. Исследование ядра, составляющее центральный содержательный элемент концепта, происходит на основе этимологического анализа и изучения соответствующих лексем-вербализаторов. Поданы определения словарных доминант temptation, приведены их первоначальные значения и показано их историческое развитие. Проанализировано, когда, с какого языка, с каким значением появилась лексема temptation в английском языке.

Ключевые слова: концепт, структура концепта, полевая модель, ядро концепта, этимологический анализ, соблазн.

Matushevskaya N. V. Etymological Analysis of the Nucleus of the Concept TEMPTATION.

The article is aimed to study the nucleus of the concept TEMPTATION in the English language. The methodology of the research comprises the etymological analysis along with conceptual and componential analyses. Modern approaches are presented to the definition of the concept, the components of its structure are considered, attention is focused on the etymology of the concept. The choice of the field model of the concept is denoted including the nucleus and the periphery, which are responsible for fundamental and optional levels. The study of the nucleus constituting the central meaningful element of the concept grounds on the basis of the etymological analysis and the study of the corresponding lexeme-verbalizers. Dictionary definitions of the temptation dominant are presented, their initial meanings as well as their historical evolution are shown. The paper analyzes the origin of the lexeme temptation along with the changes in its semantics in the diachrony.

Key words: concept, concept structure, field model, concept nucleus, etymological analysis, temptation.